POLITISK KRONIK

UDLANDET

Juli 1967

1. –Traktaten om oprettelse af et fælles råd og en fælles kommission for De europæiske Fællesskaber (fællesmarkedet, kul- og stålunionen og Euratom) sættes i kraft. Præsident for kommissionen er Jean Rey, Belgien, vicepræsidenter Raymond Barre, Frankrig, Fritz Hellwig, Tyskland, Lionello Levi Sandri, Italien, Sicco Mansholt, Holland. – 7. Den svenske regering beslutter at indlede forhandlinger med fællesmarkedet om tilslutning under en eller anden form. – 11. De europæiske Fællesskabers ministerråd bemyndiger Europakommissionen til at indlede forhandlinger med Spanien om dettes tilknytning til fællesmarkedet. – 24. Norge afleverer sin ansøgning om fuldt medlemsskab af fællesmarkedet i Bruxelles, efter at stortinget 13/7 med 136 stemmer mod 13 har bemyndiget regeringen til at indlede forhandlinger herom. – 28. Den svenske regerings ansøgning indeholder ikke noget om, hvorvidt man ønsker egentligt medlemsskab eller associering.

Israelske og ægyptiske tropper ved Suezkanalen åbner ild mod hinanden. Kamphandlingerne varer enkelte steder til 3/7. Begge parter giver modparten skylden og klager til FN's sikkerhedsråd over brud på våbenstilstandsoverenskomsten. – 2. Den israelske regering meddeler, at de arabiske flygtninge fra de besatte områder vest for Jordan kan vende tilbage indtil 10/8. Fristen forlænges senere til 30/8. Ved udgangen af juni anslås antallet af flygtninge til 200.000 eller 1/5 af befolkningen i de besatte områder vest for Jordan. – 4. FN's generalforsamling vedtager med 99 stemmer (20 undlader at stemme) en resolution, der erklærer Israels ændring af Jerusalems status for ugyldig og opfordrer Israel til at suspendere de trufne foranstaltninger. – 8. Sikkerhedsrådet træder sammen for at behandle de to parters klager. Generalsekretær U Thant meddeler, at han 4/7 har rettet henvendelse til FAR og Israel om stationering af militære FN-observatører på begge sider af våbenstilstandslinien ved Suezkanalen. FAR går ind herpå i princippet 10/7 og Israel 11/7. Inden observatørerne 17/7 har indtaget deres poster, kommer det til nye kamphandlinger. – 11.–12. samles lederne af de kommunistiske partier i Østeuropa til en konference. Rumænien deltager ikke. Konferencen beslutter, at de deltagende lande skal fortsætte understøttelsen af de arabiske stater, ikke blot politisk og økonomisk, men også med det formål at styrke deres forsvarspotentiel. – 16. ender en serie »topmøder« i Cairo, hvori har deltaget statscheferne Nasser, Ægypten, Houari Boumedienne, Algeriet, kong Hussein, Jordan, præsident Aref, Irak, og præsident Atassi, Syrien. I sidste fase deltager også Sudans præsident Ismail al Azhari. Der træffes beslutning om et udenrigsministermøde i Khartum.

Det nationale befrielsesråd i Ghana opretter et eksekutivråd på 17 medlemmer, deraf 14 civile, som skal have den almindelige ledelse af og kontrol med regeringen under befrielsesrådets overledelse. – 2. Befrielsesrådets leder, generalløjtnant J. A. Ankrah, udtaler, at han håber snart at være i stand til at fastsætte en bestemt dato for overgang til civil regering.

I Libyen danner den hidtidige boligmini-

ster Abdul Qader el-Badri ny regering; Ahmed Bishty fortsætter som udenrigsminister. I en regeringserklæring 2/7 meddeles, at olieleverancerne til Frankrig, Spanien, Grækenland og Tyrkiet samt andre venligtsindede lande vil blive genoptaget. Undtaget er fortsat leverancer til Storbritannien, USA og andre lande, der eventuelt falder under den samlede arabiske boykotbeslutning.

2. – Congos regering anmoder officielt Algeriet om at udlevere den tidligere congolesiske ministerpræsident Moise Tshombe, der er dømt til døden for højforræderi (se 13/3), og som 30/6 på vej i et britisk fly fra Ibiza til Mallorca er blevet kidnappet, idet maskinen af en bevæbnet passager er blevet tvunget til at ændre kurs og lande i Algeriet. – 21. Algeriets højesteret afsiger en kendelse til gunst for Congos krav om udlevering af Moise Tshombe. Den endelige afgørelse om udlevering ligger hos præsident Houari Boumedienne.

4. – Bydelen Crater i Aden, der siden 21/6 har været i hænderne på oprørsk, arabisk politi, besættes uden kamp af britiske tropper.

5. – Congos præsident Joseph Mobutu meddeler over radioen, at ikke identificerede udenlandske kommandotropper har bemægtiget sig byerne Kisangani (Stanleyville) og Bukavu i den østlige del af landet. Der proklameres undtagelsestilstand, og FN's sikkerhedsråd kræves indkaldt til hastemøde. Af senere beretninger synes at fremgå, at det drejer sig om en revolte af hvide lejetropper og afrikanske elementer af den congolesiske hær. – 7. meddeler regeringen, at Bukavu og 8. at Kisangani er tilbageerobret. Oprørerne holder endnu i nogle dage Kisanganis lufthavn.

6. – I Marokko afgiver kong Hassan II posten som regeringschef til Mohammed Benhima, og i forsvarsministeriet afløses Mohammed Cherkaoui af Mohammed Haddou Chiguer.

Somali republikkens nye præsident Shermarke (se 10/6) udnævner Mohammed Ibrahim Egal, der var forsvarsminister i Shermarkes ministerium 1960–64, til premierminister i stedet for Abdirizak Hadji Hussein. Efter at have rådført sig med sit parti, Somali ungdomsliga, offentliggøres ministerlisten 15/7. Egal overtager selv udenrigsministeriet med Hadji Farrah som vicepremierminister og finansminister.

7. – Nigerianske forbundstropper trænger ind i Biafra (se 30/5). – 15. meddeles, at forbundstropperne har besat universitetsbyen Nsukka, 41 miles nord for Enugu, Biafras hovedstad. – 26. Ved en amfibieoperation erobrer forbundsstyrker olieudskibningshavnen Bonny i Biafra.

8. – Demonstranter fra den kinesiske folkerepublik trænger ind i Hongkong og belejrer en politistation. I de flg. dage kommer det til nye optøjer. – 9. Pekingregeringen protesterer i en note til den britiske regering mod de britiske myndigheders »væbnede provokation« mod den kinesiske befolkning.

10. – Ved en regeringsomdannelse i Irak afgiver præsident Abdul Rahman Aref ministerpræsidentposten til den hidtidige viceministerpræsident Taher Yahya; Ismail Khairallah bliver udenrigsminister ad interim. Regeringens program lover mobilisering af alle ressourcer til fjernelse af sporene efter Israels aggression, beslutsomme skridt til genoprettelse af den arabiske enhed, anvendelse af olien som kamp- og pressionsmiddel og fortsættelse af den økonomiske boykot mod de lande, der understøtter Israel.

11. – Forbundsfolkekammeret vedtager lovbestemmelser, der i begrænset omfang tillader investering af udenlandsk kapital i jugoslaviske foretagender.

16. – I Newark (New Jersey) nedkæmper politi og nationalgarde voldsomme optøjer med plyndringer, brandstiftelse og

skyderi. Optøjerne startedes 13/7 af dele af den farvede befolkning og opgives officielt at have kostet 24 mennesker livet. – 23. opstår tilsvarende voldsomme uroligheder i Detroit. Da politi og nationalgarde ikke kan klare situationen, sætter præsident Johnson 25/7 forbundstropperne ind. Antallet af døde opgives 27/7 til 37. I talrige andre amerikanske byer, deriblandt Milwaukee, Cincinnati og New York, kommer det til uroligheder. 27/7 meddeler præsident Johnson i radio og TV, at han har nedsat en særlig kommission, som skal undersøge årsagerne til sådanne uroligheder og fremkomme med forslag om, hvordan de kan undgås. Han meddeler også, at nationalgarden skal have uddannelse i bekæmpelse af uroligheder.

18. – Den britiske regering offentliggør en hvidbog om forsvarspolitikken, i hvilken bebudes formindskelse af de britiske troppestyrker øst for Suez.

Den fhv. brasilianske præsident Humberto Castelo Branco omkommer ved en flyveulykke.

21. – Albert Luthuli, den tidligere zuluhøvding og vinder af Nobelfredsprisen 1960, omkommer ved en ulykke.

23. – Præsident de Gaulle ankommer på besøg i Canada. Under opholdet i Quebec betoner han gentagne gange befolkningens franske afstamning. Ved afslutningen af en tale i Montreal 24/7 udtaler de Gaulle, at han har mødt en atmosfære som »ved befrielsen«, og han udbringer et leve for det frie Quebec og det franske Canada. – 25. Efter talrige protester i den canadiske offentlighed erklærer premierminister Lester Pearson, at Canada tilbageviser ethvert forsøg på at ødelægge den canadiske enhed; de Gaulles erklæringer er egnede til at opmuntre et lille mindretal til at forfølge dette mål, og de er derfor uacceptable for det canadiske folk og dets regering. – 26. Præsident de Gaulle afbryder sit ophold i Canada uden som planlagt at have aflagt besøg hos regeringen i Ottawa. Pearson erklærer, at de Gaulles beslutning er forståelig, men omstændighederne, der har hidført den, er ikke fremkaldt af den canadiske regering. – 31. Præsident de Gaulle tager i et ministerråd stilling til episoderne under besøget i Canada. Han har hos franskcanadierne mødt en overbevisning om, at de i deres eget land hverken nyder frihed, lighed eller broderskab, og han har ladet dem forstå, at Frankrig er rede til at hjælpe dem til frihed. Frankrig tilstræber ikke herredømme over Canada eller dele af det, men det kan ikke desinteressere sig for en befolkning, der er udgået af dets egen befolkning.

I Puerto Rico afholdes folkeafstemning om landets fremtidige status. For bevarelse af den nuværende autonome stilling i USA stemmer 60,5 pct., for indlemmelse i USA som den 51. stat 38,9 pct. og for uafhængighed under 1 pct. Udfaldet af folkeafstemningen er en sejr for det herskende parti under den tidligere guvernør Luis Muños Marin.

25. – Premierminister Harold Wilson oplyser i underhuset, at Lord Alport efter samtaler i Rhodesia har anbefalet et nyt forhandlingsinitiativ. Regeringen har derefter overdraget til guvernør Sir Humphrey Gibbs at foretage nye sondringer i Salisbury, men det står fast, at Rhodesia ikke kan opnå uafhængighed, før flertalsstyre er sikret.

Den engelske minister for social sikkerhed Margaret Herbison træder tilbage og afløses af Judith Hart.

31. – I Havana åbnes den latinamerikanske solidaritetsorganisations 1. konference af præsident Osvaldo Dorticos, Cuba. Til konferencens præsident vælges Ernesto »Che« Guevara, der for 2 år siden forsvandt fra Cuba, og som nu efter forlydende organiserer guerillaer i Latinamerika. På konferencen mødes guerillakæmpere, kommunister og andre venstreorienterede revolutionære fra 27 syd- og mellemamerikanske lande.

August 1967

1. – Uroligheder i de amerikanske byer (se 16/7) når til Washington, hvor de dog kun varer nogle timer. I de flg. dage flammer de op i andre byer, f. eks. Milwaukee, Chicago og Portland. I det store og hele er politi og nationalgarde dog herrer over situationen.

4. – I Persien afholdes valg til deputeretkammer (Majlis), senat og en forfatningsgivende forsamling. I deputeretkammeret er stillingen efter valget: Regeringspartiet Iran Novin (Det nye Persien) 180 medlemmer, Mardom partiet 30, det paniranske parti 5; 4 pladser er endnu ikke besat. Til senatet vælges 25 af Iran Novin, 4 af Mardom partiet; andre 30 senatorer udpeges af shahen. I den forfatningsgivende forsamling, der skal beskæftige sig med visse spørgsmål vedørende tronfølgen, får Iran Novin 232 mandater, Mardom partiet 28, det paniranske parti 5, uafhængige 6; desuden er 8 pladser endnu ikke besat. Valgdeltagelsen er ca. 65 pct.

5. – Efter at det socialdemokratiske parti er trådt ud af den bolivianske regeringskoalition, danner præsidenten, René Barrientos Ortuño nyt kabinet med Walter Giervara Arze som udenrigsminister.

7. – Den britiske regering protesterer i en note til Pekingregeringen mod forskellige episoder ved grænsen mellem Hongkong og Kina. – 10. På grund af fortsatte episoder lukker de britiske myndigheder grænseovergangene på én nær. – 11. Kinesiske arbejdere søger at trænge gennem grænsespærringerne til Hongkong, og kinesiske soldater skyder over grænsen. 12. – De britiske tropper til beskyttelse af grænsen forstærkes. – 20. Den kinesiske regering kræver i en note til Storbritannien, at 3 forbudte aviser i Hongkong skal have lov til at udkomme igen, og at 53 anholdte skal sættes på fri fod inden 48 timer. I modsat fald vil den britiske regering være ansvarlig for alle de alvorlige følger, der kan flyde heraf. – 21. Kinesiske tropper omringer den britiske ambassade i Peking. – 22. Demonstranter trænger ind i den britiske ambassade i Peking, der delvis ødelægges. Det britiske udenrigsministerium forbyder de kinesiske diplomater at forlade landet uden speciel tilladelse. – 24. Kinesiske demonstranter trænger ind i Hongkong. Optøjerne standses ved indgriben af tropper fra begge sider. – 29. Politiet forbyder sammenstimlen og demonstrationer foran den kinesiske ambassade i London efter slagsmål mellem ambassadepersonale og forbipasserende. Det britiske udenrigsministerium anklager den kinesiske mission for provokation. – 30. Udenrigsminister George Brown erklærer sig i en henvendelse til den kinesiske udenrigsminister Chen Yi rede til at forhandle om, hvorledes der kan opnås en tilbagevenden til normale forbindelser mellem Storbritannien og Kina. Den kinesiske regering indfører rejserestriktioner for de britiske diplomater i Peking. Under en demonstration tvinger en rødgardist den britiske chargé d'affaires Donald Hopson til at påhøre oplæsningen af en protest med bøjet hoved ved at trække ham i håret.

Ved valget i Mauritius får uafhængighedspartiet under premierminister Sir Seewoosagur Ramgoolam 39 mandater, det socialdemokratiske parti under ledelse af Gaeten Duval, der er gået til valg under slagordet: Uafhængighed betyder hungersnød, 23 mandater. Uafhængighedspartiet ønsker at modtage det britiske tilbud om uafhængighed, men vil forblive i Commonwealth.

9. – Oprørere bestående af den congolesiske hærs lejetropper og katangesiske gendarmer trænger ind i byen Bukavu (se 5/7). Lederen, den belgiske statsborger Jean Schramme opfordrer præsident Mobutu til forhandling på betingelse af, at Moise Tshombe (se 2/7) løslades. – 14. De-

monstranter stormer og plyndrer den belgiske ambassade i Kinshasa. Den belgiske regering protesterer energisk. – 15. Den congolesiske regering har givet major Jean Schramme frist til 24/8 til at rømme Bukavu. – 29. I en belgisk regeringserklæring bebudes indskrænkning af den belgiske udviklingshjælp til Congo.

Tropper fra Biafra (se 7/7) og oprørske soldater fra Midtvestregionen i Nigeria erobrer Midtvestregionens hovedstad Benin efter et angreb over Nigerfloden. Militære kilder i forbundshovedstaden Lagos oplyser, at erobringen skete efter et nøje planlagt forræderi under ledelse af midtvestlige officerer af Ibostammen. Benin radio meddeler, at revolutionære styrker fra Biafra under oberstløjtnant Victor Banjo har overtaget magten, indtil der kan dannes en ny regering. Midtvestregionens befolkning er for en stor del Iboer ligesom i Biafra. – 10. Forbundsregeringen indrømmer, at tropper fra Biafra under Victor Banjo kontrollerer hele Midtvestregionen. – 13. Lederen af Vestregionens Yorubastamme, høvding Obademi Awolowo, erklærer, at hans folk støtter centralregeringen i dens kamp mod udbryderne. Biafra radio melder, at tropper fra Biafra efter befrielsen af Midtvestregionen er trængt 37 miles ind i Nordregionen og har erobret 3 byer der. – 17. Det meddeles, at major George Okonkwo er udnævnt til militær administrator af Midtvestregionen.

11.–12. – Under en 48 timers generalstrejke i Aden opstår der alvorlige episoder. Strejken er iværksat af de nationalistiske organisationer NLF (den nationale befrielsesfront) og FLOSY (Fronten til det besatte Sydjemens befrielse) for at protestere mod et planlagt møde mellem FN's Adenmission og repræsentanter for føderationsregeringen. – 27. Den fungerende formand for den sydarabiske føderations øverste råd (kabinettet), sheik Ali Atif al-Kaladi, arresteres i staten Nedre Yafai, hvor nationalisterne har taget magten. – 28. Den nye fungerende formand for det øverste råd, sheik Ali Musaid al-Babakri, meddeler, at den føderale regering og enkeltstaternes herskere i de fleste af de 17 stater har mistet magten, der er i hænderne på nationalistiske kræfter. Han oplyser, at han har besluttet at anmode de arabiske ledere af den sydarabiske hær om at overtage magten i alle forbundsstaterne. Hvis de nægter at gøre det, vil han træde tilbage. – 29. Hæren afviser at tage magten, og sheik Ali Musaid al-Babakri træder tilbage som fungerende formand for det øverste råd. Han afløses af forsvarsministeren, sultan Fadhle bin Ali al Abdali.

24. – USA og Sovjetunionen fremlægger på afrustningskonferencen i Genève enslydende forslag til en international aftale, der skal forhindre spredning af kernevåben. Forslagene indeholder intet om kontrol med overholdelsen.

28. – Ved en ny omdannelse af den britiske arbejderregering overtager premierminister Harold Wilson personlig den øverste ledelse af økonomiministeriet med Peter Shore som statssekretær og medlem af kabinettet. Den hidtidige økonomiminister Michael Stewart bliver første statssekretær og formand for kabinetsudvalget for indenrigspolitiske spørgsmål bortset fra de økonomiske. Minister uden portefølje Patrick Gordon Walker, der hidtil har haft ansvaret for koordineringen af regeringens indenrigspolitik, bliver minister for undervisning og videnskab i stedet for Anthony Crosland, der bliver handelsminister. Den hidtidige handelsminister, Douglas Jaj, kendt som den stærkeste modstander inden for regeringen af Storbritanniens ansøgning om optagelse i fællesmarkedet, går helt ud af regeringen. Det samme er tilfældet med Commonwealth-minister Herbert Bowden, hvis efterfølger er George Thomson, hidtil viceudenrigsminister. Til ny viceudenrigsminister udnævnes Goronwy Roberts. Samtidig udtræder minister for oversøisk udvikling Arthur Bottomley af regeringen og afløses af Reginald Prentice.

September 1967

1. – Et 4 dages arabisk topmøde i Khartum slutter. Det er forberedt (se 1/7) af et udenrigsministermøde i Khartum 1.–6. august, af en konference af de arabiske staters finans- og olieministre i Bagdad 15.–20. august og endelig af et nyt udenrigsministermøde i Khartum 26.–27. august. Syrien boykotter demonstrativt topmødet, medens Algeriets premierminister, oberst Boumedienne, sender sin udenrigsminister, Abdulaziz Bouteflika. Syrien og Algeriet danner den hårde kerne i den arabiske lejr. Statscheferne i Marokko, Tunesien og Libyen deltager heller ikke, men er repræsenteret ved mødet. Formålet med mødet er at prøve at koordinere det arabiske svar på Israels aggression og finde en fælles holdning over for de lande, der påstås at have hjulpet Israel. Herudover opnås på mødet enighed mellem kong Feisal af Saudi Arabien og præsident Nasser, Ægypten, om, at de ægyptiske tropper skal forlade Jemen inden 3 måneder. På konferencen opnås i øvrigt enighed om, at de olieproducerende arabiske lande, der har standset leverancerne til USA, Storbritannien og Vesttyskland, skal »genoptage produktionen«, idet olieproduktionen vil være et meget effektivt middel til at konsolidere de arabiske landes økonomi og hjælpe de lande, hvis økonomi er blevet påvirket af krigen med Israel, til at modstå eventuel pression udefra. Konferencen beslutter, at Kuwait, Saudi Arabien og Libyen sammen skal betale 135 mill. pund sterling (Kuwait 55, Saudi Arabien 50 og Libyen 30) til Ægypten (95) og Jordan (40). I resolutionen fra mødet hedder det endvidere, at man afviser enhver forsoning med Israel, og at man fastholder ikke-anerkendelses- og ikke-forhandlingsprincipperne. – 3. Ministerpræsident Eshkol beklager de arabiske staters resolution på konferencen i Khartum. – 17. Det jugoslaviske nyhedsbureau offentliggør præsident Titos forslag til løsning af krisen i Mellemøsten: 1) Tilbagetrækning af alle tropper fra de områder, der blev erobret efter 4/7, hvorefter de underkastes FN-kontrol, 2) Sikkerhedsrådet eller de 4 stormagter skal, indtil en endelig løsning af alle stridsspørgsmål mellem parterne er nået, garantere grænserne af 4/7, 3) fri sejlads i Tiranstrædet for fartøjer af alle nationaliteter, indtil den internationale domstol er blevet hørt, 4) Suezkanalens status af 5/6 genoprettes, 5) Sikkerhedsrådet skal under medvirken af de implicerede parter tage skridt til løsning af de spørgsmål, hvorom der stadig måtte herske uenighed, herunder spørgsmålet om de palæstiniensiske flygtninge og Israels besejling af Suezkanalen.

Sultan Fadhle bin Ali al-Abdali (se 11.–12/8) flyver til London, hvorefter der kun er et medlem af føderationsregeringen tilbage i Aden, informationsminister Husain Ali Bayoomi. – 5. Den britiske højkommissær Sir Humphrey Trevelyan erklærer i en radiotale i Aden, at han anerkender de nationalistiske kræfter som folkets repræsentanter og er rede til forhandlinger straks.

Pekingregeringen protesterer i en note til den indiske regering imod krænkelse af grænsen mellem det indiske protektorat Sikkim og Tibet af indiske tropper. – 7. Der meldes om væbnede sammenstød i grænseområdet. – 11. Ved yderligere væbnede sammenstød sættes artilleri ind på begge sider. En talsmand for det indiske forsvarsministerium betegner episoden som den alvorligste siden 1962. I en protestnote til Kina foreslår den indiske regering, at begge parter straks indstiller ilden, og at de kommanderende fra begge sider mødes til rådslagning; 13. og 14. september melder det indiske forsvarministerium om nye sammenstød.

3. – Sverige indfører højretrafik.

Ved præsidentvalget i Syd Vietnam sejrer den hidtidige præsident, generalløjtnant Nguyen Van Thieu, og den hidtidige vicepræsident, generalløjtnant Nguyen Cao Ky, med 35 pct. af de afgivne stemmer. Valgdeltagelsen er ca. 83 pct. Af den halve

snes civile kandidater får Saigonadvokaten Truong Dinh Dzu, der har været en skarp kritiker af militærregeringens politik, 17 pct. af stemmerne. Samtidig vælges 60 senatorer.

4. – Maltas regering retter henvendelse til De europæiske Fællesskabers Råd om optagelse af forhandlinger om den mest egnede form for forbindelse mellem Malta og EEC. – 6. Udenrigsminister Torsten Nilsson udtaler, at Sveriges medvirken til et udvidet europæisk marked må være underordnet Sveriges neutralitetspolitik. Det står til EEC-staterne at afgøre, om den svenske neutralitetspolitik lader sig forene med EEC's politik. Derfor har Sverige i ansøgningen om indtræden i fællesmarkedet (se 1/7) ladet spørgsmålet om tilslutningsformen stå åbent.

4.–8. – På den engelske fagforeningskongres i Brighton vedtages ved siden af flere resolutioner, der kritiserer regeringens økonomiske politik, en resolution, der opfordrer regeringen til klart at tage afstand fra USA's Vietnampolitik. Det vedtages desuden, at der skal indkaldes en ekstraordinær kongres for at drøfte spørgsmålet om Storbritannien og De europæiske Fællesskaber.

5. – Den indiske udenrigsminister M. C. Chagla træder tilbage. Som grund angiver han uenighed med regeringens beslutning om at erstatte engelsk med regionale sprog som undervisningssprog ved universiteterne (Chagla er tidligere undervisningsminister). Premierminister Indira Ghandi overtager foreløbig selv udenrigsministeriet.

6. – I det svenske statsråd udnævnes kommunikationsminister Olof Palme til kirke- og kultur (ecklesiastik) minister efter Ragnar Edenman, der skal være landshøvding i Upsala. Konsultativ statsråd Svante Lundkvist bliver kommunikationsminister og statssekretær Sven Moberg konsultativ statsråd.

Bukavu radio melder, at oprørske tilhængere af lejetropperne i Congo har erobret byerne Lububu og Punia og stoder frem mod Kisangani (Stanleyville), hovedstaden i Orientale provinsen. – 19. Sudans præsident Ismail el-Azhari udtaler, at lejetropperne ønsker at komme bort fra Congo, og at der allerede er truffet arrangementer for at flyve dem til Genève, så snart de nedlægger våbene.

7. – Formanden for FDP Erich Mende meddeler, at han ikke ønsker genvalg på den forestående partikongres. – 14. meddeles, at Walter Scheele, der 7/9 er valgt til vicepræsident i forbundsdagen efter afdøde Thomas Dehler, har erklæret sig villig til at lade sig opstille til partiformandsvalget.

I Peru udnævner præsident Fernando Belaunde Terry generalsekretæren for partiet Accion Popular, Edgardo Sevane Corrales, til ny ministerpræsident, efter at Becerra de la Flor 6/9 er trådt tilbage.

10. – Ved en folkeafstemning i Gibraltar stemmer 12.138 af i alt 12.762 stemmeberettigede for fortsat tilknytning til Storbritannien, kun 44 for spansk suverænitet.

Det nationale progressive konservative parti i Canada vælger Robert Stanfield til leder i stedet for fhv. premierminister John Diefenbaker. Stanford har i mange år været premierminister i provinsen Nova Scotia.

11. – Anthony Barber afløser Edward du Cann som formand for Englands konservative parti.

Cambodias statschef, prins Norodom Sihanouk, kræver, at to pro-kinesiske ministre skal træde tilbage.

13. – Det halvofficielle Cairodagblad Al Ahram meddeler, at den tidligere ægyptiske vicepræsident og hærchef, feltmarskal Abdel Hakim Amer havde planlagt natten til 27/8 at styrte regeringen og erstatte den med en ny under ledelse af fhv. krigsminister Shamsheddin Badran. Samtidig skulle Amer selv genindsættes på sin tid-

ligere post, og en række officerer, der sidder anklaget for at være ansvarlige for Ægyptens nederlag i krigen mod Israel, skulle befries. Al Ahram skriver, at komplottet ikke er rettet mod præsident Nasser, men tværtimod regnede med hans sanktion. Alle komplottets medlemmer er arresteret eller befinder sig i husarrest. – 15. meddeles, at Amer har begået selvmord. – 16. Rygter om præsident Nassers tilbagetræden dementeres.

18. – Den amerikanske forsvarsminister Robert McNamara meddeler, at regeringen har besluttet at bygge et såkaldt tyndt ABM (Anti-Ballistic Missile) system, en forsvarskæde af radar og raketter, der kan opspore og tilintetgøre brintbombebærende raketter. I første omgang tager AMB-kæden udelukkende sigte på at kunne afværge et kinesisk raketangreb til midt i 1970'erne, hvorfor man kan nøjes med et begrænset system, hvis omkostninger anslås til 30–40 milliarder kroner. Fuldt udbygget ville systemet koste det 10-dobbelte eller mere, og endda ville der ingen garanti være for dets effektivitet over for Sovjetunionen.

19. – FN's 22. ordinære generalforsamling begynder. Udenrigsminister Corneliu Manescu, Rumænien, vælges enstemmigt til forsamlingens præsident.

21. – De konservative vinder ved suppleringsvalg kredsene Walthanstow West og Cambridge fra arbejderpartiet. Medens arbejderpartiet i 1966 fik henholdsvis 8725 og 991 flere stemmer end de konservative, sejrer de konservative nu med henholdsvis 62 og 5978 stemmer over arbejderpartiet.

Nigerianske forbundsstyrker har erobret Benin, hovedstaden i Midtvestregionen. Hele regionen med undtagelse af 2 stammeområder, der grænser op til Biafra, er hermed igen under forbundsregeringens kontrol. – 28. Fra Lagos meldes, at Biafras hovedstad Enugu beskydes med artilleri.

22. – Admiral Luis Carero Blanco er udnævnt til Spaniens ministerpræsident i stedet for generalkaptajn Agustin Muñoz-Grandes.

24.–25. – Ved de kommunale valg i Norge får arbejderpartiet 44,0 pct. af de afgivne stemmer, i forhold til de kommunale valg i 1963 en tilbagegang på 1,5, men sammenlignet med stortingsvalget i 1965 en fremgang på 0,8. For socialistisk folkeparti er de tilsvarende procenttal 5,1, +2,3 og −0,9, og for kommunisterne 1,2, −0,7 og −0,2. For regeringspartierne er tallene: høyere 19,2, −0,7, −2,0, venstre 9,7, +1,2, −0,6, senterpartiet 9,4, +0,9, −0,5, kristeligt folkeparti 7,1, +0,1, −1,0. Desuden afgives på arbejder-, fisker- og husmandslister 0,2 pct. af stemmerne (- 0,2, + 0,2), på borgerlige fælleslister 0,7 (− 0,4, + 0,7) og på upolitiske og lokale lister 3,4 (− 0,9, + 3,4). Statsminister Per Borten (sp) udtaler om valgresultaterne, at hvis det havde været stortingsvalg, ville man have bevaret den nuværende ikke-socialistiske samarbejdsregering.

DANMARK

Juli 1967

1. – Det danske møntsystem sættes i kraft i Grønland.

2. – Formanden for Det konservative Folkeparti, folketingmand Thestrup, opfordrer regeringen til at praktisere det brede samarbejde om den kommende jordlovgivning.

3. – Merværdiafgiften (momsen) træder i kraft.

Handels- og markedsminister Tyge Dahlgaard udtaler ved åbningen af Nordisk Civiløkonom-Forbunds kongres i København om den høje danske rentefod, at der, hvis det overhovedet er muligt, i en ikke alt for fjern fremtid må forsøges en tilpasning til renteniveauet i andre lande.

4. – Departementschef Erik Ib Schmidt, finansministeriet, udtaler, at hvis der skal være alvor i den megen tale om at nå op på 1 pct. af nationalproduktet i u-landshjælp, kan det ikke nytte, at vi skal låne 1 milliard i udlandet, hver gang vi vil give 200–300 mill. kr. til u-landene.

6. – Landbrugsrådets præsident, folketingsmand Anders Andersen (v.) spørger, om det danske samfund kan være tjent med, at det unddrages milliardindtægter fra landbrugseksporten ved fortsat at gøre dansk medlemskab af fællesmarkedet afhængig af engelsk medlemskab. Han betegner resultatet af Kennedyrunden som dybt skuffende, hvad den traditionelle danske samhandel med Vesttyskland angår, og opfordrer regeringen til at optage forhandlinger om en mere tilfredsstillende fortolkning af aftalens indhold.

7. – På Dansk Fiskeriforenings kongres får formanden, folketingsmand Henry Sørensen (v.), tilslutning til en mindsteprisordning. Han erkender, at spørgsmålet om subsidier kan blive aktuelt, med mindre man vælger at lade erhvervet sygne hen til kun at betjene hjemmemarkedet.

11. – Repræsentanter for Sammenslutningen af Arbejdsgivere inden for Jern- og Metalindustrien og Centralorganisationen af Metalarbejdere samt for B. & W.-værftets ledelse, arbejdere og funktionærer enes om en aftale om delvis afskaffelse af faggrænserne, som 14/8 skal til afstemning blandt værftets arbejdere. Ifølge aftalen afløses de nuværende 36 tillidsmænd af et repræsentantskab på 7 medlemmer, desuden oprettes et fællesudvalg bestående af dette repræsentantskab og repræsentanter for værftets ledelse og funktionærer.

13. – I udenrigsministeriet forbereder et embedsmandsudvalg en hvidbog med en redegørelse for NATO's udvikling siden stiftelsen i 1949 og de sikkerhedspolitiske aspekter, der har dannet grundlaget for Danmarks udenrigspolitik siden da.

Tillidsmændene på B. &W.-værftet, hvoraf en del dog er på ferie, afviser aftalen af 11/7 med den begrundelse, at den kun giver vidtgående indrømmelser til arbejdsgiverne. Forbundsformand Hans Rasmussen udtaler, at det ikke kan være strukturændringerne og aftalens indhold, der hindrer en løsning, men derimod at firmaet ikke klart har givet udtryk for, at det vil søge at erhverve nybygningsordrer.

14. – En repræsentant for tillidsmændene på B. & W.-værftet giver udtryk for, at udtalelsen af 13/7 ikke var ment som en forkastelse af aftalen. Man ønsker blot, at bestyrelsen tager initiativer, der kan danne grundlag for videre forhandlinger gennem at tilvejebringe ordretilgang til værftet.

18. – Handels- og markedsminister Tyge Dahlgaard afleverer i De europæiske Fællesskabers kommission og råd i Bruxelles regeringens oplæg til forhandlingerne om medlemsskab (se 10/5).

Forretningsudvalgene for fællesklubberne på B. & W.'s arbejdspladser går ind for en ændring af fagbevægelsens organisationsstruktur, men afviser planen af 11/7, da den blot nedbryder arbejdspladsernes faglige organer.

19. – Venstre opfordrer boligministeren til at nedsætte et udvalg bestående af nogle få uafhængige, særlig sagkyndige til at fremkomme med en redegørelse for forholdene i byggeindustrien på linie med den undersøgelse, der blev foretaget for B. & W.'s vedkommende (se 29/5).

21. – Trafikminister Horn udtaler, at investering i en storlufthavn på Saltholmen vil være en god forretning for kommende generationer. Han nævner, at der for at løse problemerne på længere sigt vil være

behov for en række lufthavne omkring København. I første række vil der kunne blive tale om at åbne flyvestation Værløse for civil flyvning for at aflaste presset på Kastrup lufthavn.

Folketingmand Poul Schlüter (k. f.) spørger økonomiminister Ivar Nørgaard, om han vil tage skridt til en ændret sammensætning af administrationsrådet, således at den nuværende dominans af medlemmer med ledende stillinger i forvaltningen ophører til fordel for eksperter i rationalisering og effektivisering. Ministeren svarer benægtende, men tilføjer, at administrationsrådet anvender private eksperter, hvor forholdene taler derfor.

23. – Arbejdsminister Dinesen erklærer i sit svar på et spørgsmål af folketingsmand Jens Frandsen (v.), foranlediget af Taxastriden i Esbjerg, at der efter hans opfattelse ikke er grund til at søge eksklusivbestemmelserne i kollektive aftaler ophævet.

25. – Folketingsmand Poul Schlüter bebuder et konservativt initiativ i folketinget for at fremskynde en rationalisering inden for administrationsrådet (se 21/7).

27. – Statsminister J. O. Krag afviser et forslag fra folketingsmand Henry Christensen (v.) om annoncering af momsnævnets afgørelser i dagspressen.

28. – Folketingsmand Aksel Larsen skriver i SF-Bladet, at alle på den nylig afholdte partikongres (se 16/6) var enige om, at samarbejdsaftalen med Socialdemokratiet af 12/3 skulle stå ved magt. Kongressens udtalelse skal ikke forstås således, at den har godkendt et politisk samarbejde fra sag til sag. Spørgsmål, der ikke er omfattet af aftalen, løses ved forhandling, eventuelt kompromis. Kun hvis parterne ikke kan nå til enighed, står hvert parti frit. SF's fremgang ved valget er ikke opnået i opposition til Socialdemokratiet.

31. – Handelsministeriet oplyser, at en rationering af olieprodukter som følge af krigen i Mellemøsten og lukningen af Suezkanalen ikke mere synes aktuel.

August 1967

1. – Danmark og Holland udveksler ratifikationsdokumenter til overenskomst af 31/3 1966 om afgrænsningen af den kontinentale sokkel under Nordsøen mellem Danmark og Holland. Overenskomsten er herefter trådt i kraft 1/8.

Folketingsmand Ninn-Hansen (k. f.) har anmodet finansminister Grünbaum om en redegørelse i folketingsudvalget om kildeskatten i anledning af, at administrationsrådets formand, fhv. statsminister Viggo Kampmann, har udtalt, at finansministeriets embedsmænd har afvist et forslag fra rådets EDB-ekspert, Ole Stangeland, om at udarbejde et databehandlingssystem til brug ved opkrævningen af kildeskatten.

Bladet Metal, der udgives af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark, skriver i en ledende artikel om B. & W.-krisen, at tillidsmændenes negativisme over for centralorganisationens forslag til en nyordning af arbejdet på B. & W. kommer som manna i ørkenen til de sultne for B. & W.s bestyrelse, og at den er et led i det kyniske spil med B. & W.-arbejdernes interesser, der er inspireret af kommunisterne.

3. – Økonomiminister Ivar Nørgaard oplyser, at regeringen overvejer mulighederne for oprettelse af en art postsparebank, eventuelt ved udvidelse af postgirokontoret.

Finansminister Grünbaum mener ikke, at det ville være en fordel at benytte det kildeskattesystem, som er foreslået af administrationsrådets sekretariat (se 1/8). Han afviser kritikken af, at folketingets kildeskatteudvalg ikke er blevet gjort bekendt med forslaget, der 9/2 i form af et

notat af rådets sekretariat blev afleveret til skattedepartementet, idet han siger, at det drejer sig om et internt arbejdsdokument.

4. – Økonomiminister Ivar Nørgaard udtaler, at Danmarks økonomi formentlig ikke kan gå frem i så stærkt tempo som i de seneste år, før udlandskonjunkturerne bedres væsentligt.

LO's forretningsudvalg vedtager at søge gennemført en undersøgelse af, hvilke prisstigninger der er sket i forbindelse med momsen, samt at drøfte den voksende ledighed med regeringen.

6. – Formanden for Det konservative Folkeparti, folketingsmand Thestrup, udtaler, at spørgsmålet om fuld offentlighed i forvaltningen snarest bør genoptages.

7. – Statsminister J. O. Krag og fiskeriminister J. Risgaard Knudsen mødes i Frederikshavn med formanden for Dansk Fiskeriforening, Henry Sørensen, og formanden for Danmarks Havfiskeriforening, Fr. Lodbjerg Jensen. Fiskeriministeren erklærer sig rede til i en meget nær fremtid at mødes med fiskeriets organisationer om fiskeriets øjeblikkelige krise. Statsministeren tilføjer, at også repræsentanter for eksportørerne og industrien og andre til fiskeriet knyttede organisationer vil blive indbudt.

Fra et møde af B. & W.'s tillidsmænd, hvori deltager forbundsformand Hans Rasmussen, udsendes en erklæring, hvori det hedder, at man ikke vil afvise ændringer i organisations- og forhandlingsformer, men en væsentlig forudsætning herfor må være, at B. & W.'s bestyrelse giver klar besked om, at den har vilje til at fortsætte virksomheden også med nybygninger. Aftalen af 11/7 vil ikke komme til afstemning blandt arbejderne. Forretningsudvalget i Centralorganisationen af Metalarbejdere beklager, at aftaleforslaget ikke synes at kunne bære frem til nogen endelig løsning af B. & W.-værftets problemer. – Fællesklubberne for en række værfter vedtager på et møde i Odense en udtalelse om, at de strukturændringer, der er foreslået fra arbejdsgiverside for en række værfters vedkommende, er et direkte anslag mod de overenskomster, der for nylig er sluttet efter hårde og langvarige forhandlinger.

Departementschef Hornslet, landbrugsministeriet, udtaler, at landbokommissionen ikke kan anbefale administrationsrådets forslag om, at statens jordlovsudvalg lægges ind under et særligt direktorat under landbrugsministeriet.

9. – Det meddeles, at økonomiminister Ivar Nørgaard og administrationsrådets formand, Viggo Kampmann, er enige med landbrugsminister Chr. Thomsen om en nedskæring af statens jordlovsudvalgs 6 kontorer til 3.

Efter et bestyrelsesmøde i B. & W. sendes et brev til forbundsformand Hans Rasmussen, hvori antydes, at man er indstillet på at videreføre værftet, hvis en tilfredsstillende effektivitetsaftale med arbejderne kan opnås.

10. – B. & W.'s tillidsmænd vedtager at fastholde udtalelsen af 7/8 om, at de savner en positiv vilje fra ledelsens side til at fortsætte værftet.

11. – Finansminister Grünbaum udtaler i folketingets kildeskatteudvalg, at han desværre ikke kan fritage administrationsrådets formand (fhv. statsminister Viggo Kampmann) for en væsentlig del af ansvaret for, at der i en vis del af pressen og offentligheden har været givet en stærkt fordrejet fremstilling af spørgsmålet om rådets sekretariats forslag vedrørende kildeskattens praktiske gennemførelse (se 3/8).

Formanden for B. & W.'s bestyrelse, fabrikant Sven Heinike, udtaler, at man først må have en aftale om produktivitetsforbedringer, inden man kan binde sig til priser, der tager hensyn til produktivitetsforbedringer. Det meddeles, at B. & W. har sendt underdirektør Per Schrøder til Brasilien for at forhandle om en ordre på 8 cargo-linere.

13. – Finansminister Grünbaum udtaler, at alle forsøg på yderligere forhaling af skattereformen vil blive afvist af det socialistiske flertal, hvad enten de optræder under den ene eller den anden forklædning.

SF's hovedbestyrelse opfordrer partiets medlemmer til at ophøre med »en livlig, men meget uproduktiv debat« om kongressens forløb (se 18/6) højre- og venstrefløj m. v. og i stedet starte en diskussion om SF's fremtidige politiske arbejde og ståsted.

14. – Fjerkræeksportudvalget opfordrer de danske eksportører til at standse eksporten af fjerkrækød til Grækenland på grund af, at den græske regering har indført antidumpingafgifter.

Administrationsrådet beslutter at indstille til økonomiministeren, at statens hulkortcentral nedlægges, idet der regnes med, at arbejdet efterhånden vil kunne overtages af datacentralen.

Det konservative Folkepartis politiske ordfører, Poul Møller, opfordrer finansministeren til at oplyse, hvordan den skatteskala bliver, som indkomsten i 1967 skal beskattes efter. Finansminister Grünbaum svarer 18/8, at fremsættelsen af forslag til udskrivningslov, der i de senere år er sket samtidig med fremsættelsen af finanslovforslaget i slutningen af november, i år vil blive søgt fremskyndet så meget som sagligt forsvarligt.

Julipristallet, der er lønregulerende for den overvejende del af lønmodtagere og pensionister, viser en stigning fra 120 (120,4) for januar til 123 (123,3), hvilken stigning giver 1 reguleringsportion. Da det særlige tillæg til arbejderne i henhold til overenskomsten (se 6/3) hermed bortfalder, bliver den samlede udgift til lønmodtagere og pensionister kun ca. 650 mill. kr. mod normalt ca. 800 mill. kr.

15. – B. & W.-arbejdernes repræsentantskab vedtager med 61 stemmer mod 49 at nedsætte et 9 mands udvalg til at undersøge organisations- og forhandlingsformerne.

18. – Finansministeren har besluttet at forlænge fristen for indbetaling af engrosomsætningsafgiften for april kvartal med 2 måneder til 20/11.

Boligministeren anmoder Byggecentralen om at nedsætte et udvalg til at undersøge byggeriets forhold og derefter afgive rapport om undersøgelsens resultat (se 19/7).

19. – Ved et SF-møde på Tåsinge udtaler borgmester Willy Brauer, at det må være helt klart, at Aksel Larsen må gå af som formand for SF til næste år og som formand for folketingsgruppen ved næste valg, idet der i den danske arbejderbevægelse er tradition for, at man frasiger sig sine tillidsposter, når man er fyldt 70. Willy Brauer udtaler videre, at der må skaffes fuld klarhed over, hvilke aftaler der er indgået med Socialdemokratiet, hvad Socialdemokratiet lægger i dem, og hvad SF lægger i dem.

20. – Statsminister J. O. Krag tilbageviser påstande om, at alle regeringsforslag først skal til godkendelse i »det røde kabinet«, og udtaler, at det er grebet ud af luften, når det antydes, at regeringen kun vil samarbejde med SF og dermed har bundet sin handleevne. Men han savner en konstruktiv linie og samarbejdsvilje hos oppositionen, ikke mindst på jordlovs- og pensionsområdet.

Borgmester Willy Brauer erklærer, at han under ingen omstændigheder selv vil være Aksel Larsens efterfølger. Over for Fyns Tidende peger han derimod på den 29-årige folketingsmand Erik Sigsgaard, der er SF-gruppens politiske ordfører i Københavns borgerrepræsentation.

21. – Folkerepublikken Kinas ambassade i Danmark protesterer i en note til udenrigsministeriet kraftigt mod dagbladet Aktuelt's karikaturtegninger af formanden for det kinesiske kommunistparti Mao Tsetung og kræver, at den danske regering øjeblikkelig tager skridt til at hindre gentagelser. Udenrigsministeriet svarer 22/8, at regeringen ingen mulighed har for at

gribe ind over for Aktuelt eller dagspressen i det hele taget.

Statsminister J. O. Krag udtaler efter et ministermøde, at han anser det for utænkeligt, at kræfter i SF skulle være i stand til at ødelægge samarbejdsmuligheder og atter gøre enhver beslutning i folketinget afhængig af, om der er borgerlig tilslutning. Men aftalen af 12/3 med SF hindrer ikke bredt samarbejde om opgavernes løsning.

Aksel Larsen skriver i Ekstra Bladet, at samarbejdsaftalen af 12/3 må gælde valgperioden ud.

I en kommentar til uroen omkring SF og dette partis samarbejde med regeringen opfordrer Venstres formand, Poul Hartling, regeringen til at prøve, om den stadig har vælgernes tillid.

Fhv. statsminister Viggo Kampmann fratræder efter lægeråd som formand for administrationsrådet.

22. – Minister for kulturelle anliggender, folketingsmedlem Bodil Koch, meddeler den socialdemokratiske kredsbestyrelse i Herningkredsen, at hun p. gr. af alder ikke ønsker genopstilling ved næste folketingsvalg.

Aksel Larsen udtaler, at der er ingen uklarhed om samarbejdsaftalens rækkevidde. Når den er godkendt af kongressen, hvis beslutninger er forpligtende for den nye hovedbestyrelse, kan der ikke være tale om, at hovedbestyrelsen kan kræve en anden aftale.

De konservatives politiske ordfører Poul Møller henstiller endnu engang til statsministeren at opløse »det røde kabinet«. Men finder han det i sin orden at knytte sig nær til det splittede parti, som Aksel Larsen endnu leder, må også k. f. mene, at der bør udskrives folketingsvalg.

23. – Et kommuniqué fra det nordiske udenrigsministermøde i Helsingfors støtter U Thants fredsbestræbelser i Vietnam. Der er ligeledes enighed om, at FN bør fortsætte bestræbelserne for en varig løsning af problemerne i Mellemøsten derved at Israel trækker sine tropper tilbage fra de områder, der blev besat under krigen, og at alle stater i dette område garanteres uafhængighed og fred. Den danske regering får til opgave at sammenkalde en embedsmandskonference for at forberede spørgsmålet om Færøernes repræsentation i Nordisk Råd, før statsministrene og NR's præsidium mødes i Reykjavik i oktober.

24. – Minister u. p. Hans Sølvhøj meddeler, at han 1/10 vender tilbage til posten som generaldirektør for Danmarks Radio.

25. – Fabrikant Svend Heinike afgår som formand for B. & W.'s bestyrelse og som medlem af bestyrelsen. Han efterfølges som formand af selskabets tidligere adm. direktør, civilingeniør Niels Munck.

Stats- og udenrigsminister J. O. Krag indleder en 10 dages Balkanrejse.

Trafikminister Horn har fra 5 danske og svenske ingeniørfirmaer modtaget et materiale om udbygning af Saltholmen til en storlufthavn. Materialet viser, at lufthavnen kan bygges både hurtigere og billigere end først antaget. Projektet forudsætter samtidig etablering af 1. etape af en Sverigesforbindelse mellem Kastrup og Limhamn. En beslutning om fremskyndelse af Saltholmprojektet kan medføre betydelige besparelser i den såkaldte overlevelsesplan for Kastrup. Denne plan er indtil videre stillet i bero.

30. – Økonomiminister Ivar Nørgaard udtaler, at regeringens jordlovsforslag vil blive fremsat, efterhånden som de bliver færdige, ikke som en samlet buket som de jordlove, der faldt ved folkeafstemningen i 1963.

31. – Nationalbanken oplyser, at centralbankerne i de nordiske lande med virkning fra 1/9 har vedtaget en udbygning af aftalen af 1962 om gensidig ydelse af kortfristede valutakreditter.

September 1967

2. – Den græske ministerpræsident Kolias udtaler ved åbningen af handelsmessen i Saloniki, at de skandinaviske lande og i særdeleshed Danmark har anstiftet og støttet unfair angreb på Grækenland inden for forskellige internationale organisationer, og erklærer, at Grækenland ikke vil tøve med at gå så vidt som til at afbryde alle handelsforbindelser med disse lande, hvis de fremturer.

Typografforbundets kongres vedtager enstemmigt at bemyndige forbundsstyrelsen til at sende spørgsmålet om genindmeldelse i LO til urafstemning blandt medlemmerne.

3. – Finansminister Grünbaum kalder venstres og de konservatives kritik af skatterne demagogi og hykleri. Han udtaler, at samarbejdet mellem S. og SF. ikke udelukker, at der kan samarbejdes på bredere basis, men de andre partier må indstille sig på fortsat samarbejde mellem S og SF., hvis de vil være med.

På Det radikale Venstres Hindsgavlstævne erklærer den konservative folketingsmand Hans Jørgen Lembourn, at hans parti er rede til regeringssamarbejde med Socialdemokratiet.

6. – Stats- og udenrigsminister J. O. Krag meddeler, at han vil indstille Danmarks ambassadør ved FN, Hans Tabor, til udenrigsministerposten fra 2/10. Fra samme dato får handels- og markedsminister Tyge Dahlgaard tillige overdraget alle de spørgsmål, der behandles i udenrigsministeriets økonomiske afdeling med undtagelse af spørgsmål vedrørende det tekniske samarbejde med u-landene. Statsministeren udtaler, at Tabor vil være garant for fortsættelsen af Danmarks udenrigs- og sikkerhedspolitiske linje. Tabor udtaler, at han ikke vil have noget imod at sidde i regering med SF-ministre. Chefen for udenrigsministeriets politisk-juridiske afdeling, udenrigsråd Gunnar Seidenfaden, tager et års orlov for at skrive en afhandling om siamesiske orkidèer.

Økonomiminister Ivar Nørgaard udnævner rigsstatistiker N. V. Skak-Nielsen til medlem af det økonomiske råds formandskab i stedet for professor Søren Gammelgaard, der ikke har ønsket at fortsætte. Økonomiministeren udnævner desuden professor, dr. jur. Bent Christensen til formand for administrationsrådet efter fhv. statsminister Viggo Kampmann (se 21/8).

En udtalelse fra et møde i den konservative folketingsgruppe konstaterer, at folketingets partier må indstille sig på, at landets indenrigspolitiske ledelse er overladt til et snævert socialistisk flertal. De konservative vil som oppositionsparti forbeholde sig at anvende ethvert middel, som grundloven giver, for at standse en ensidig socialistisk lovgivning. Endelig fastslår udtalelsen, at de konservative vil virke for at sikre landet et borgerligt flertal og en borgerlig flertalsregering.

8. – Kongen åbner Hanstholm havn efter taler af trafikminister Horn og amtmand Fl. Martensen-Larsen, Thisted.

Finansminister Grünbaum oplyser, at den skala, hvorefter statsskatten af indkomsterne i 1967 skal beregnes, vil foreligge i midten af oktober i forslag til udskrivningslov.

Forskningens Fællesudvalg (FFU) indstiller til undervisningsministeren, at der oprettes 5 forskningsråd for 1) naturvidenskaberne, 2) de humanistiske videnskaber, 3) samfundsvidenskaberne, 4) lægevidenskaben og 5) jordbrugs- og veterinærvidenskaberne.

12. – Den danske ambassadør i Bonn afleverer en note om nedgangen i import af dansk kød og kvæg. Noten opfordrer indtrængende den tyske forbundsregering til snarest muligt at bringe importen fra Danmark i overensstemmelse med langtids-

aftalen. Udenrigsministeriet i Bonn svarer, at der allerede er truffet flere særordninger til fordel for importen fra Danmark, men at mere omfattende forholdsregler efter vedtagelse i Bonn også skal godkendes af fællesmarkedets ministerråd.

Handelsministeriets kontaktudvalg vedr. skibsværftsindustrien foreslår, at værfternes organisationsstruktur ændres, at der indføres produktionsfremmende lønsystemer og samarbejdes mere værfterne imellem.

Det meddeles, at Burmeister & Wain's adm. direktør H. Friser Frederiksen efter eget ønske og i fuld forståelse med bestyrelsen er udtrådt af selskabets direktion. Formanden for selskabets bestyrelse, civilingeniør Niels Munck, vil indtil videre deltage og føre forsædet i direktionens møder.

13. – Formanden for den socialdemokratiske folketingsgruppe Per Hækkerup udtaler efter et gruppemøde, at samarbejdsaftalen med SF er tilstrækkelig, og at der ikke skal ændres ved den.

15. – Boligminister Kaj Andresen udtaler, at boligforliget, der for halvandet år siden blev indgået mellem de 4 gamle partier, er blevet en succes.

Et forslag til produktivitetsaftale for B. & W.-værftet godkendes ved urafstemning blandt arbejderne på Refshaleøen. 68,8 pct. stemmer for forslaget, 29,1 pct. imod, medens 2,1 pct. af stemmesedlerne er ugyldige. Stemmeprocenten er 98. B. & W.'s bestyrelse erklærer, at det vedtagne forslag giver noget mindre mulighed for at opnå den produktivitetsstigning, som er nødvendig for at gøre værftet konkurrencedygtigt, end forslaget af 11/7. Det afgørende er imidlertid alles positive medvirken til at forøge produktiviteten, og afstemningsresultatet er i så henseende efter bestyrelsens mening ikke tilfredsstillende. Det er imidlertid et skridt i den rigtige retning, og man vil nu så snart som muligt søge kontakt med Sudoimport om bygning af russiske fiskefryseskibe.

16. – Tillidsmændene på B. & W. erklærer, at de vil nedlægge deres poster, hvis selskabets bestyrelse ikke trækker sin udtalelse om afstemningsresultatet tilbage.

16.–17. – På Socialdemokratiets årsmøde i Aalborg afviser statsminister J. O. Krag, at der findes et »rødt kabinet«, der skal være enigt om lovforslags fremsættelse. Folketingsgruppens formand og politiske ordfører, Per Hækkerup, udtaler, at Socialdemokratiets forhold til SF principielt er det samme som til andre partier, men da der er langt flere lighedspunkter mellem Socialdemokratiets og SF's programmer end mellem Socialdemokratiets og andre partiers politiske mål, rummer samarbejdet med SF en mulighed for Socialdemokratiet for at få sin politik igennem. Folketingsmand Frode Jakobsen mener, at grunden til partiets valgtab og medlemstab ikke er at søge i dårlig valgindsats eller i boligforliget, men derimod i, at SF for de unge især på det udenrigspolitiske område har stået som partiet med ideerne og idealerne. Han anbefaler derfor en mere aktiv udenrigspolitik.

18. – Udvalget, som skal undersøge byggeriets effektivitet (se 18/8) får flg. sammensætning: direktør, cand. polit. Poul Dahlgaard, A/S Regnecentralen, direktør, cand. jur. Viggo Nørby, Byggeriets Realkreditfond, og direktør, M. A. A. Ove Hove, Byggecentrum.

Postvæsenet meddeler, at der vil blive indført 4-cifrede postnumre for hvert postkontor.

I et møde mellem B. & W.'s bestyrelses forretningsudvalg og repræsentanter for arbejdernes tillidsmænd på Refshaleøen forklarer tillidsmændene, at afgivelsen af nejstemme ikke er ensbetydende med, at den pågældende ikke vil medvirke til en produktivitetsforbedring. Bestyrelsens repræsentanter erklærer, at de herefter ikke har grund til at antage, at aftalen ikke vil blive fulgt af alle.

Foreningen for frie erhverv, som første gang trådte frem for offentligheden i forbindelse med demonstrationerne mod mom-

sen, og som tæller 35.000 medlemmer, danner landsorganisation med frugthandler Arne W. Pedersen som formand.

19. – Stats- og udenrigsminister J. O. Krag beder forbundskansler Kiesinger om at gøre en personlig indsats med henblik på gennemførelse af egnede foranstaltninger til opfyldelse af Vesttysklands forpligtelser i henhold til langtidsaftalen med Danmark (se 12/9).

20. – Danmark og de andre skandinaviske lande indklager det græske militærstyre for Europarådets menneskerettighedskommission i Strasbourg.

SF's folketingsgruppe offentliggør en redegørelse til hovedbestyrelsen om samarbejdsaftalen med Socialdemokratiet. Gruppen er enig om, at aftalen er forpligtende for gruppen valgperioden ud. Formanden, Aksel Larsen, udtaler, at redegørelsen er nødvendiggjort af de mange nyvalg til hovedbestyrelsen. Han erklærer sig enig med Per Hækkerup om, at Socialdemokratiet ikke kan gå længere i samarbejde med SF end til at gennemføre det, der står i Socialdemokratiets program eller besluttes af partiets kompetente forsamlinger og siger, at det forholder sig på nøjagtig samme måde med SF. Han benægter, at redegørelsen indeholder en fortolkning af aftalen; den er klar nok.

21. – Den grønlandske folketingsmand Knud Hertling indgår valgforbund med den socialdemokratiske gruppe ved valg af udvalg i folketinget. Han har oplyst, at han regner med at medvirke ved stiftelsen af et socialdemokratisk parti i Grønland.

22. – Finansministeriet forlænger fristen for indbetaling af moms for juli kvartal til 10/11 og for oktober kvartal til 12/2 1968.

23.–24. – På Venstres landsmøde i Herning udtaler folketingsmand Anders Andersen ønske om, at Venstre tager afstand fra regeringens bebudede forslag om en indtægtsbestemt tillægspension, som bygger på fondsdannelse. Partiformanden Poul Hartling advarer i sit svar imod, at der tages for faste standpunkter om tillægspensionens udformning; de politiske partier bør kunne snakke sig til rette, og Venstre er positivt stemt over for forslag om den sociale tryghed.

På Liberalt Centrums årsmøde udtaler partiets formand, professor Bent Noack, med henvisning til Venstres krav om valg, at det er en hån mod vælgerne at snakke valg allerede inden et folketingsår er gået til ende. På landsmødet vedtages en udtalelse, der opstiller centrumsideen som alternativet til blokpolitikken.

24. – Den konservative folketingsgruppes formand, Poul Sørensen, skriver i Fyns Tidende, at hvis det socialdemokratiske flertal gennemfører love, der på afgørende måde bryder med de principper, de borgerlige partier står for, må grundlovens adgang til folkeafstemning eller til at udsætte visse vedtagne love tages i anvendelse.

25. – Danske Bankers Fællesrepræsentation og Danmarks Sparekasseforening er enedes om at indløse cheks på indtil 500 kr. trukket på andre pengeinstitutter, der har tiltrådt aftalen, hvis det er kontohaveren selv, der indleverer checken. Kun i særlige tilfælde vil indløsning blive afvist. Yderligere vil såvel banker som sparekasser honorere checks på op til 300 kr., som indleveres af andre end kontohaveren, uanset om de er udstedt af kontohaveren til betaling for varer eller andet mellemværende, og uanset om der på forevisningstidspunktet mangler dækning.

26. – På landsindustrimødet i Herning spørger direktør Ebbe Mansted, Bang & Olufsen, om det virkelig er danske interesser, der varetages, når regeringen officielt blander sig i, hvad der trods alt må betegnes som andre landes indre anliggender. Handels- og markedsminister Tyge Dahlgaard erklærer sig enig i, at vi ikke skal udfolde os for meget på områder, hvor vi ikke har indflydelse.

27. – Handels- og markedsminister Tyge Dahlgaard uddyber i et møde på Egmont H. Petersens Kollegium sine udtalelser i Herning den foregående dag, idet han siger, at vor udenrigspolitiske holdning i de senere år har været præget af for megen ideologi og romantik. Ved de kraftige protester mod bl. a. det græske diktatur generes erhvervslivet, og Danmark har ikke store muligheder for at øve indflydelse på statsformen i Grækenland.

LO's forretningsudvalg vedtager retningslinierne for det næste halve års forhandlinger med Dansk Arbejdsgiverforening om ændringer i hovedaftalen af 1960. LO vil især angribe arbejdsgivernes ret til at lede og fordele arbejdet.

Erhvervenes hovedorganisationer har i en fælles henvendelse til folketingets medlemmer advaret mod de omfattende konsekvenser, som gennemførelsen af indtægtsbestemt tillægspension kan forventes at ville medføre.

28. – DSU og Frit Forum ved de to formænd Hans Carl Nielsen og Mogens Camre udsender en udtalelse, hvori det hedder, at minister Tyge Dahlgaard's udtalelser om Grækenland er et uhørt angreb på regeringens udenrigspolitik i almindelighed og stats- og udenrigsminister J. O. Krag i særdeleshed. Derfor opfordres statsministeren til at afskedige minister Tyge Dahlgaard, hvis denne ikke selv forstår, at han skader regeringen.

30. – Stats- og udenrigsminister J. O. Krag har straks efter sin hjemkomst fra FN-generalforsamlingen i New York en samtale med handels- og markedsminister Tyge Dahlgaard om dennes udtalelser om Danmarks udenrigspolitik.